

Върховен касационен съд

7

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 2912

гр. София, 02.06. 2026 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд, Четвърто гражданско отделение, в закрито заседание на двадесет и седми април две хиляди двадесет и шеста година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Мими Фурнаджиева

ЧЛЕНОВЕ: 1. Велислав Павков

2. Десислава Попколева

при секретаря в присъствието на прокурора като разглежда докладваното от съдията Павков гр.д.№1200 по описа за 2026 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на Народен театър „И. В.“ против решение №5977/03.10.2025 г., постановено по гр.д.№ 953/2025 г. от II-г състав на СГС. Ответникът по касационната жалба я оспорва с писмен отговор. Касационната жалба е подадена в срок и е процесуално допустима. С обжалваното решение, съдът е потвърдил решение на първоинстанционен съд, с което са уважени предявени обективно съединени искиове с правно основание чл.344, ал.1, т.1 и т.2 КТ.

Безспорно е установено между страните по делото, че ищецът е бил служител при ответника на длъжност „главен режисьор“, за което е представен и трудов договор № 13/21.06.2022 г., както и че трудовото правоотношение е било прекратено със заповед № 15/28.02.2023 г. на директора на Народен театър „И. В.“. Безспорно е също така, че ищецът не се е явил в сградата на театъра на 09.01.2023 г., 10.01.2023 г. и 11.01.2023 г. Със заповед № 15/28.02.2023 г., ответникът е наложил най-тежкото дисциплинарно наказание на ищеца за следните нарушения: 1) неявяване на работа в продължение на три последователни дни на 09.01.2023 г., 10.01.2023 г. и 11.01.2023 г.; 2) неизпълнение на законно нареждане на работодателя за явяване на организирана среща в кабинета на директора на 09.01.2023 г., в 16,30 часа; 3) уронване доброто име на работодателя, изразяващо се в надраскване на вратата на кабинет № 304 на директора В. В. с надпис „официален офис на Д.“, задраскване на табелата с надпис „директор“ и изписване вместо това на „Д. ректор“ и показване надписите на трети лица, както и потвърждаване на действията в интервю за интернет сайта <https://www.ploshtadslaveikov.com/>, в което интервю са използвани и негативни квалификации към представляващия Народен театър „И. В.“.

Съдът е приел, че заповедта отговаря на формалните изисквания и е спазена процедурата по чл.193 КТ.

Относно нарушенията неявяване на работа в продължение на три последователни дни на 09.01.2023 г., 10.01.2023 г. и 11.01.2023 г. и неизпълнение на законно нареждане на работодателя за явяване на организирана среща в кабинета на директора на 09.01.2023 г., в 16,30 часа съдът е приел, че между страните не се спори, че на процесните дори ищецът не се е явил в сградата на театъра, което обстоятелство се подкрепя и от събраните по делото доказателства. Спорен е въпросът, дали длъжността на ищеца е част от художествено-творческия състав на театъра, съответно дали 09.01.2023 г. е присъствен ден за същия. Относно установяване на трудовите функции на ищеца, съдът се е позовал и обсъдил представения по делото трудов договор, У. правилник на Народен театър „И. В.“, Правилника за вътрешния трудов ред и длъжностната характеристика за заеманата от ищеца длъжност.

Въз основа на горното съдът е приел, че основните функции на длъжността, заемана от ищеца преди уволнението, са свързани предимно с репертоарния план на театъра и художественото майсторство на актьорите, т.е. могат да бъдат определени като художествено-творчески такива. За неоснователно е прието становището на въззивника, че основните функции на длъжността са предимно административни. Посочено е, че на главния режисьор са възложени и ръководни функции, които неминуемо включват и такива от административен характер, но те не са същински за длъжността на ищеца. Прието е, че основните функции на тази длъжност са художествено-творческите, от което е направен извод, че ищецът е част от художествено творческия състав на театъра. В раздел IV от П., в чл. 17 е предвидено, че художествено-творческият персонал на театъра е в режим на ненормирано работно време в рамките на 40 работни часа седмично с 12-часова междудневна почивка и два почивни дни, определени съгласно предварително съставен седмичен и месечен график. Чл. 16 от Правилника пък предвижда, че разпределението на работното време се утвърждава от директора на театъра чрез подписване на седмичната и месечната програми за репетиции и представления, които имат силата на заповед. От представената по делото програма за месец януари се установява, че действително за 09.01.2023 г. не са насрочени репетиции и представления, но на 07.01.2023 г. (събота) са били насрочени репетиция и представление на постановката „Животът е прекрасен“, чийто режисьор е ищецът А. М.. Съдът е посочил, че ако бъде възприета тезата на въззивника, че работното време на М. следва да е 8 часа дневно при 40-часова работна седмица, вземайки предвид и предвиденото в чл. 20 от П., че почивни дни за служителите на администрацията са събота и неделя, не е видно как ищецът ще може да изпълнява задължението си, предвидено в длъжностната характеристика, да наблюдава представленията в театъра и да следи за тяхното качествено развитие. С оглед установеното от свидетелските показания обстоятелство, че ищецът е присъствал на представлението на постановката „Животът е прекрасен“ на 07.01.2023 г. /чиито режисьор е той/, следва да бъде съобразена разпоредбата на чл. 153, ал. 4 КТ, която предвижда, че за положен извънреден труд в двата дни от седмичната почивка служителът има право освен на увеличено заплащане на този труд и на непрекъсната почивка през следващата работна седмица в размер не по-малък от 24 часа. Освен това съдът е приел за установено, че понеделник е почивен ден за художествено творческия персонал на театъра, в който попада и длъжността на М..

Предвид изложеното, съдът е приел, че ищецът не е бил длъжен да се явява на работа на

09.01.2023 г., доколкото същият е бил неработен за него, респ. не е бил длъжен да се явява и на организираната среща в кабинета на директора на същата дата. По отношение на неявяването в сградата на театър на датите 10.01.2023 г. и 11.01.2023 г. съдът е приел, че ищецът на процесните дати не се е намирал физически в сградата на театъра, но това не е равнозначено на това да не е изпълнявал работните си задължения. Отново съдът се е позовал на спецификата на работата на ищеца, която освен ръководни, включва предимно художествено-творчески задължения, изразяващи се в развитие на художественото майсторство на актьорите, наблюдаване на представления, подготовка на спектакли, привличане на външни творци и т.н. Прието е, че тези дейности не биха могли да бъдат извършвани единствено от кабинет в сградата на театъра при работно време 8 часа дневно и 40-часова работна седмица. Освен това съдът е приел за установено от показанията на свидетеля Й., че последният е присъствал в дома на ищеца на 11.01.2023 г., за да работят по текста на постановката „Хъшове“, а от показанията на свидетелката Д. се установява, че същата е присъствала в дома му в периода между 09.01.2023 г. и 12.01.2023 г., за да обсъждат поставянето на нова пиеса.

Въз основа на горното съдът е приел, че ищецът не е допуснал нарушение на трудовата дисциплина „неявяване на работа в течение на два последователни работни дни“, поради което незаконосъобразно му е наложено дисциплинарно наказание за него. Относно нарушението „уронване на доброто име на работодателя“ съдът е приел за безспорно установено, че ищецът е написал на вратата на кабинета на директора на Н. театър надписите „Д. ректор“, „официален офис на Д.“, „Д.“. Според съда обаче, чрез тези си действия ищецът е изразил своята гражданска позиция и личен протест срещу фигурата на директора на Н. театър, следователно същите не могат да бъдат квалифицирани като нарушение на трудовата дисциплина. Отчетено е и обстоятелството, че надписите са надраскани на кабинет в служебната част на театъра, до която нямат достъп външни лица. По отношение на това, осъществил ли е ищецът вмененото му нарушение „уронване на доброто име на работодателя“ чрез изрази „Аз с нищожества на контактувам“ съдът е приел, че работодател на ищеца е Народен театър „И. В.“, а не неговият директор В. В.. По делото не се установяват действия на ищеца, които обективно са от естеството да уронят доброто име на Н. театър или да накърнят репутацията му. Прието е, че използваният израз по отношение на директора представлява по-скоро оценъчно твърдение, което е от естество единствено да засегне честта и достойнството на директора В. В., но не и да урони доброто име на Н. театър.

По отношение на изявлението, направено от ищеца, в интервю, публикувано на 09.01.2023 г., в което е заявил, че Народен театър „И. В.“ е дъщерна фабрика на сараите на А. Д. и Б., съдът е приел, че чрез изявлението във въпросното интервю ищецът е упражнил конституционното си право на изразяване на мнение. Освен изложеното съдът е посочил, че дори да бъде възприета тезата на въззивника, че посредством процесните действия ищецът обективно е допуснал да бъде уронено доброто име на работодателя, то наложеното наказание се явява несъразмерно тежко. Уредбата на дисциплинарната отговорност е изградена върху принципа на съответствие на тежестта на наказанието с тежестта на нарушението. Отбелязано е още, че в заповедта като основание за налагане на най-тежкото дисциплинарно наказание е записан чл. 190, ал. 1, т. 7 КТ, според която разпоредба дисциплинарно уволнение може да се налага и за други тежки нарушения на трудовата дисциплина. Действията на ищеца, които ответникът е възприел като такива, уронващи доброто име на работодателя, според съда не представляват такова тежко нарушение на трудовата дисциплина. За да достигне до този извод, съдът е съобразил

обстоятелството, че за работодателя не са настъпили неблагоприятни последици, както и липсата на предходни нарушения на трудовата дисциплина от страна на ищеца. Не е споделено становището на въззивника, че действията на ищеца са се отразили изключително зле на имиджа на Н. театър, доколкото по делото не са представени никакви доказателства в този смисъл.

В изложението на касационните основания относно допустимостта на касационното обжалване се твърди, че съдът се е произнесъл по правни въпроси, при наличието на предпоставките по чл.280, ал.1, т.1 и т.3 КТ – които са разрешени в противоречие с практиката на ВКС и които са от значение за точното прилагане на закона и за развитие на правото.

Сочените въпроси относно приложението на У. правилник, при определянето на длъжността на ищеца като ръководна и обосновката на въпроса с твърдението, че длъжността на ищеца е само ръководна, са фактически въпроси, а не правни и са свързани с възприетата от съда фактическа обстановка въз основа на събраните по делото доказателства, като следва да се отбележи, че съдът е направил своите изводи относно трудовите функции на ищеца не само въз основа на посочения от касатора Устройствен правилник, а и е обсъдил неговите разпоредби в съвкупност с представения по делото трудов договор, Правилника за вътрешния трудов ред и длъжностната характеристика за заеманата от ищеца длъжност. Това обсъждане на доказателствата по делото в тяхната съвкупност и направените от съда фактически изводи въз основа на това обсъждане не само не е в противоречие с цитираната съдебна практика на ВКС, но е в съответствие с нея, доколкото при фактическите си изводи съдът е длъжен да стори именно това – да обсъди всички събрани по делото доказателства в тяхната съвкупност. Безспорно е установено в съдебната практика на ВКС, че трудовите функции на работник са установяват от основните функции на длъжността, заемана от ищеца преди уволнението, които в случая са свързани предимно с репертоарния план на театъра и художественото майсторство на актьорите, т.е. могат да бъдат определени като художествено-творчески такива, като в случая съдът е извел своите изводи относно правата и задълженията на ищеца именно въз основа на горното. Съдът не се е отклонил от тази практика, като е извел извод, че спецификата на работата на ищеца, която освен ръководни, включва предимно художествено-творчески задължения, изразяващи се в развитие на художественото майсторство на актьорите, наблюдаване на представления, подготовка на спектакли, привличане на външни творци, както и че основните функции на длъжността, заемана от ищеца преди уволнението, са свързани предимно с репертоарния план на театъра и художественото майсторство на актьорите, т.е. могат да бъдат определени като художествено-творчески такива, именно тълкувайки представения по делото трудов договор, Правилника за вътрешния трудов ред и длъжностната характеристика за заеманата от ищеца длъжност. Това тълкуване и тези изводи на съда не са направени в отклонение с практиката на ВКС, но и са част от задължението на съда да се произнесе по въпросите, обосноваващи изводите му относно липсата на допуснато нарушение на трудовата дисциплина. Тези въпроси безспорно включват и произнасянето по въпросите относно трудовите функции на ищеца, оттам и неговите задължения по трудовото правоотношение. Отново именно с осъществяването на специфичните трудови функции, съдът е направил изводите си относно полагането на труд на друго място, извън посоченото в трудовия договор, като с оглед спецификата на полагания от ищеца труд и задълженията в тази насока, поставения въпрос относно възможността да се полага труд на друго, различно от посоченото в трудовия договор място, е неотносим към настоящия случай и в производството по чл.288 ГПК.

Съдът е преценил естеството, целта и намерението на поведението на ищеца, изразяващо се в изписването на надпис на врата на кабинета на директора на ответника по делото, като е направил изводи в тази насока, като в това отношение не се е отклонил от това свое процесуално задължение, отразено в цитираната от касатора съдебна практика. Същественото в случая, както е посочил и въззивния съд е, че тези действия на ищеца не са насочени към уронване доброто име на работодателя, а персонално към директора на ответника, поради което и не представляват нарушение на трудовата дисциплина на основание, посочено в заповедта за налагане на дисциплинарното наказание. Цитираното решение на ВКС касае уронване доброто име на конкретно физическо лице и накърняване на неговите права, докато в случая дисциплинарното наказание е наложено за уронване доброто име на работодателя, което е юридическото лице, ответник по делото, поради което не е налице соченото противоречие. Следва да се отбележи, че в тази насока са и изводите на въззивния съд.

Липсата в тази връзка на причинени вреди за работодателя е посочено от въззивния съд само и единствено във връзка с твърдението на ответника, че действията на ищеца са се отразили изключително зле на имиджа на Н. театър, но не и като елемент от фактическия състав на дисциплинарната отговорност на работника при налагане на наказание на посоченото в заповедта основание.

Предвид изложеното, не са налице основания за допускане на въззивното решение до касационно обжалване.

С оглед изхода на спора, в полза на ответника по касационната жалба следва да се присъди сумата 750 евро, представляваща договорено и заплатено от страната адвокатско възнаграждение по представеното пълномощно от 17.02.2026 г., на основание чл.78, ал.3 ГПК.

Водим от горното, състав на ВКС

О П Р Е Д Е Л И :

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение №5977/03.10.2025 г., постановено по гр.д.№ 953/2025 г. от II-г състав на СГС.

ОСЪЖДА Народен театър „И. В.“ да заплати на А. М. М. сумата 750 /седемстотин и петдесет/ евро, представляваща съдебни разноски за касационното производство, на основание чл.78, ал.3 ГПК.

Определението е окончателно.

Председател:

Членове:

1. 2.